

103

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII
KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

1/2
[Redacted]

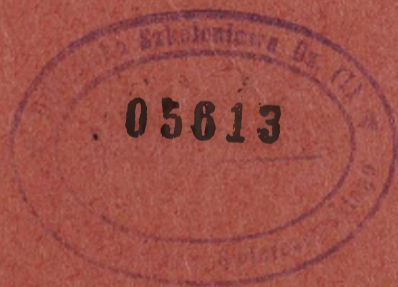
Egz. Nr 1

1890 000

ppłk dypl. mgr Roman WELC

**Temat: UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII
W NATARCIU PUŁKU**

(Skrypt)

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI GEN. ŚWIERCZEWSKIEGO
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego**

25464
25464

REMBERTÓW

GRUDZIEN

1964

103

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII
KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

19-

Egz. Nr 1

1890 01

ppłk dypl. mgr Roman WELC

**Temat: UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII
W NATARCIU PUŁKU**

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI WYDZIAŁOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

25464
25464

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII
KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI
WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

~~XXXXXXXXXX~~
Eg. nr. ...

1

Rok szkolny 1964/65

plk prof. Józef STACHOWSKI

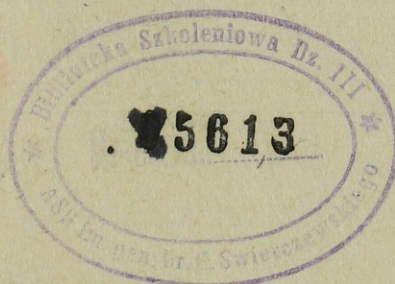
7me klas p. 12357 R

1890 EW

ppłk dypl. mgr Roman W E L C

"UŻYCIE I DZIAŁANIE ARTYLERII W NATARCIU PUŁKU".

" S k r y p t "

WARSZAWA-REMBERTÓW

LISTOPAD

1964 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

Nr. 25464

TREŚĆ
*****

	str.
WSTĘP	3
1. Zadania artylerii pułku w natarciu	3
a/ Zadania w ogniowym przygotowaniu natarcia	4
b/ Zadania w ogniowym wsparciu natarcia	6
2. Organizacja artylerii i możliwe wzmoocnienie pułku	7
3. Użycie artylerii organicznej i przydzielonej do pułku	11
a/ Użycie artylerii organicznej batalionu, pułku	11
b/ Użycie artylerii przydzielonej i wsparcia	15
4. Praca szefa /dowódcy/ artylerii pułku w zakresie planowania użycia i działania artylerii w natarciu	19
a/ Opracowanie propozycji użycia artylerii pułku w natarciu	20
b/ Organizacja ogniowego przygotowania natarcia	23
c/ Organizacja ogniowego wsparcia natarcia	30
d/ Organizacja działania OPpano pułku	34
5. Zabezpieczenie bojowe działań artylerii	37
6. Działanie artylerii pułku w toku natarcia	69

WSTĘP
=====

Współczesna walka jest walką ogólnowojskową, tzn. powodzenie osiąga się wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk. Charakteryzuje się ona dużym tempem działań, wysoką manewrowością wojsk, wykonaniem uderzeń w zasadzie z marszu i przenoszeniem wysiłku wojsk w toku działań z jednego kierunku na drugi. Współczesne działania zaczepne mogą być prowadzone w warunkach stosowania broni masowego rażenia lub bez jej użycia. W obu powyższych wypadkach ważną rolę spełnia ogień jako główny środek rażenia npla, wyzwalający ruch oraz manewr nacierających wojsk.

Regulamin Walki Artylerii na wstępie stwierdza, że artyleria jest główną siłą ogniową wojsk lądowych. W warunkach użycia broni masowego rażenia ogień artylerii jest głównym środkiem niszczenia npla znajdującego się w bezpośredniej styczności z naszymi wojskami i zasadniczym środkiem jego zwalczania na kierunkach, gdzie broń jądrowa nie jest stosowana.

1. ZADANIA ARTYLERII PUŁKU W NATARCIU
=====

W obecnych warunkach wszystkie rodzaje wojsk dzięki współczesnemu uzbrojeniu są w stanie swoim ogniem skutecznie niszczyć nim npla.

Zasadniczym środkiem niszczenia npla jest broń jądrowa. Bronią jądrową niszczy się najważniejsze cele w ugrupowaniu npla. Jednak użycie broni jądrowej, jak również lotnictwa bezpośredniego wsparcia do zniszczenia obiektów npla położonych w bezpośredniej styczności z naszymi wojskami i w pobliżu przedniego skraju jego obrony będzie zwykle ograniczone, a to głównie ze względu na warunki bezpieczeństwa. W związku z tym cele zwalczane będą przede wszystkim ogniem artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SD. We wszystkich jednak wypadkach pułk wykorzystuje skutki uderzeń jądrowych w celu szybkiego pokonania operu npla.

Niezawodność wykonania wszystkich zadań ogniowych na korzyść natarcia pułku może zostać zagwarantowana tylko przez ścisłe współdziałanie artylerii z ogniem innych środków rażenia.

Współdziałanie między różnymi środkami ogniowymi polega na ustaleniu miejsca i czasu wykonania zadań oraz uzgodnieniu ognia i manewru przy zwalozaniu konkretnych celów przed frontem natarcia pułku. Organizuje się go na podstawie decyzji dowódcy pułku i wytycznych dowódcy artylerii dywizji.

Zadania artylerii pułku w natarciu będą każdorazowo zależały od wielu czynników z których najważniejszymi są: zakres użycia broni jądrowej, warunki w jakich pułk przygotowuje i prowadzi działania szacupne oraz charakter działań npla.

W okresie organizacji natarcia artyleria we współdziałaniu z innymi środkami osłania przegrupowanie i zajęcie podstaw wyjściowych do natarcia przez pododdziały pierwszego rzutu pułku, wzbrania działania pododdziałów rozpoznawczych npla, wspiera działanie własnych pododdziałów rozpoznawczych. Artyleria powinna być w stałej gotowości do zwalozania taktycznych środków napadu jądrowego npla.

W celu ułatwienia współdziałania z pododdziałami pułku, uproszczenia stawiania zadań, kierowania ogniem i manewrem artylerii, działalność ogniową w natarciu pułku dzieli się na dwa zasadnicze okresy: ogniowe przygotowanie natarcia i ogniowe wsparcie natarcia.

a/ Zadania w ogniowym przygotowaniu natarcia /OPN/

Ogniowe przygotowanie natarcia ma na celu skuteczne zwalozanie podstawowych celów, przy użyciu wszystkich środków ogniowych, na całą głębokość ugrupowania bojowego npla w celu zdeorganizowania jego obrony, osiągnięcia nad nim przewagi ogniowej, stworzenia warunków dużego tempa natarcia naszych wojsk i wykonania przez nie nakazanych zadań. OPN wykonuje się bezpośrednio przed przejściem pułku do natarcia.

Układ i czas OPN w zasadzie ustala się na szczeblu dywizji. W niektórych wypadkach gdy pułk działa na samodzielnym kierunku, lub gdy dysponuje się małą ilością czasu na organizację działań, układ i czas trwania OPN może być ustalany na szczeblu pułku. Dowódca pułku we wszystkich wypadkach konkretyzuje jakie cele należy zwalozać i jaki osiągnąć rezultat.

Układ i czas CPN będzie zależał od warunków w jakich pułk przechodzi do natarcia, ilości celów znajdujących się przed frontem nacierających wojsk, zakresu użycia broni jądrowej, możliwości ogniowych jakimi dysponują pododdziały artylerii i czołgów do ognia pośredniego.

OPN w zasadzie będzie wykonywane we wszystkich warunkach przejścia pułku do działań zaczepnych bez względu na to czy jest ono organizowane w podstaw wyjściowych położonych w bezpośredniej styczności z nplem czy też położonych w głębi. W powyższych warunkach zachodzi konieczność zwalczania sił i środków rozmieszczonych na rubieży obrony npla przed frontem nacierających wojsk. Zużycie amunicji a tym samym i czas oddziaływania ogniowego na te cele zależy przede wszystkim od stopnia zorganizowania obrony npla i ilości jego sił działających na danym kierunku.

Zadaniem artylerii pułku jest wykonanie n/w zadań przed frontem działania pododdziałów pułku:

- a/ obezwładnienie sił żywych i środków ogniowych npla w punktach oporu kompanii pierwszego rzutu batalionów npla;
- b/ zwalczanie ogniem pośrednim pojedynczych środków ogniowych i innych celów rozmieszczonych poza punktami oporu na czołowej rubieży obrony npla;
- c/ niszczenie ogniem na wprost środków ogniowych npla rozmieszczonych na rubieży styczności wojsk;
- d/ zwalczanie mózdzierzy npla;
- e/ udział w zwalczaniu artylerii, stanowisk dowodzenia węzłów łączności npla itp.

W wypadku braku bezpośredniej styczności wojsk własnych z broniącym się nplem i gdy uderzenia jądrowe zostaną wykonane na przednią rubież jego obrony, wtedy może nie zachodzić potrzeba organizowania i wykonywania CPN. W tych warunkach artyleria pułku przejdzie bezpośrednio do wsparcia natarcia zwalczając ocalałe cele. Gdy jednak w powyższych warunkach na kierunku działania pułku nie zostanie użyta broń jądrowa, zachodzi konieczność wykonania CPN w postaci silnej krótkotrwałej nawały ogniowej wykonanej przez artylerię rozwiniętą na większych odległościach niż normalnie lub ze skrzydeł.

W warunkach posiadania małej ilości artylerii i braku możliwości wykonania przez nią zadań ogniowych w OPN, mogą być wykorzystane ozołgi do strzelania z zakrytych SO.

b/ Zadania w ogniowym wsparciu natarcia /OWN/

Ogniowe wsparcie natarcia polega na kolejnym zwalczaniu obiektów npla przez wszystkie posiadane środki ogniowe w całej głębokości wykonywanego zadania przed podejściem do nich nacierających pododdziałów pułku, w celu zapewnienia wysokiego tempa natarcia.

Zakres zadań wykonywanych przez artylerię pułku w okresie OWN, będzie zależał przede wszystkim od ilości uderzeń broni jądrowej wykonanych na kierunku działania pułku.

Artyleria pułku jest najważniejszym czynnikiem w wykonaniu bezpośredniego wsparcia nacierających pododdziałów z dużą dokładnością ognia, które może być wykonane bezpośrednio przed frontem wojsk oraz natychmiast po zaistnieniu potrzeby.

W okresie OWN artyleria pułku może wykonywać następujące zadania:

- a/ zwalczać taktyczne środki napadu jądrowego npla;
- b/ wspierać atak pododdziałów pułku przełamujących /pokonujących/ przednią rubież głównej pozycji bojowej pojedynczymi /kolejnymi/ ześrodkowaniami ognia lub ogniem z obserwacji poszczególnych baterii;
- c/ stwarzać warunki przełamania kolejnych rubieży oporu w głębi obrony npla poprzez obezwładnianie punktów oporu npla na kierunkach natarcia pododdziałów i ciągłe towarzyszenie im ogniem;
- d/ zwalczać moździerze i brać udział w zwalczaniu artylerii npla;
- e/ brać udział w osłonie przelotu i lądowania oraz wspieraniu działania taktycznego desantu powietrznego;
- f/ stwarzać warunki odparcia kontrataków odwodów brygadowych oraz brać udział w odpieraniu kontrataków wyższych szczebli /obezwładniać podchodzące kolumny, pododdziały npla na podstawach wyjściowych do kontrataku, osłaniać ogniem własne pododdziały zwalczając npla w czasie wykonania kontrataku/;

- g/ wspierać wprowadzane do walki drugie rzuty batalionów i pułku. Brać udział we wsparciu wprowadzonego do walki drugiego rzutu /odwołu/ dywizji;
- h/ wspierać pododdziały wykonujące pościg za wycofującym się nplem obezwładniając jego odchodzące wojska;
- i/ osłaniać ogniem skrzydła i styki pododdziałów pułku;
- j/ przygotowywać i wspierać forsowanie z marszu przeszkód wodnych przez pododdziały pułku;
- k/ osłaniać ogniem osiągnięte rubieże przez pododdziały pułku.

2. ORGANIZACJA ARTYLERII I MOŻLIWE WZMOCNIENIE PUŁKU

=====

Cele i zadania ogniowego przygotowania i wsparcia natarcia pułku zmechanizowanego realizuje się przy użyciu organicznych, przydzielonych i wspierających pododdziałów artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO.

A. Artyleria batalionowa i pułkowa

Pododdziały artylerii organicznej wchodzi w skład batalionów i pułku zmechanizowanego. Są one przeznaczone do wykonywania wszystkich zadań ogniowych bezpośrednio przed frontem nacierających pododdziałów i oddziałów do których należą. Artyleria organiczna zapewnia minimalną samodzielność pododdziałów i oddziałów zmechanizowanych w wykonywaniu podstawowych zadań bojowych.

Skład pododdziałów artylerii organicznej batalionów i pułku zmechanizowanego jest następujący:

1. Artyleria batalionowa:

- Bateria artylerii:

a/ dwa plutony 82 mm moździerzy - po 3 moźdz. 82 mm

b/ pluton ppanc: 1/2 wyrzutnie PPK

2/ 2 granatniki ppanc SPG-9

c/ pluton 120 mm moździerzy - 3 moźdz. 120 mm.

2. Artyleria pułkowa /w_pz/:

- Bateria 122 mm haubic: 2 plut. po 3 hb 122 mm

- Bateria ppanc: a/ pluton 85 mm armat - 3 armaty 85 mm

b/ dwa plutony PPK - po 2 wyrzutnie PPK
- 4 wyrzutnie PPK.

Pułk czołgów nie posiada w swym składzie etatowym artylerii organicznej.

B. Artyleria przydzielona

Pododdziały artylerii przydzielonej /wzmocnienia/ są podporządkowane pułkowi przez dowódcę artylerii dywizji ze składu artylerii organicznego pułku artylerii lub artylerii przydzielonej do dywizji. Zadaniem artylerii przydzielonej jest wydłużenie i wzmocnienie ognia organicznej artylerii pułku. Ilość artylerii wzmocnienia jaką może otrzymać pułk zależy od zadania i roli pułku w ugrupowaniu dywizji, ilości posiadanej artylerii w dywizji oraz ilości wykonywanych uderzeń jądrowych na kierunku natarcia pułku.

Wzmocnienie pułku zmechanizowanego pododdziałami artylerii może być następujące:

a/ Artyleria do ognia pośredniego:

1. Pułk na kierunku głównego uderzenia dywizji: jeden-dwa dywizjony artylerii lub pułk artylerii bez dywizjonu;
2. Pułk na pomocniczym kierunku: jeden dywizjon artylerii lub może nacierać bez wzmocnienia artylerią.
3. Pułk działający jako OW, w przewidywaniu boju spotkaniowego lub forsowania szerokiej przeszkody wodnej z marszu: w oderwaniu od sił głównych jeden - dwa dywizjony artylerii /w tym jeden dywizjon artylerii armat lub haubico-armat/ lub pułk artylerii bez jednego dywizjonu artylerii haubic i niekiedy jedna bateria rakiet taktycznych.

Pułk czołgów z reguły wzmacniany jest dywizjonem artylerii haubic /rakietowej/. W wypadku działania pułku czołgów w oderwaniu od sił głównych dywizji, jako OW, w przewidywaniu boju spotkaniowego lub forsowania przeszkody wodnej, może on być dodatkowo wzmocniony dywizjonem artylerii ciężkiej i niekiedy baterią rakiet taktycznych.

b/ Artyleria przeciwpancerna:

Pułk zmechanizowany nie otrzymuje z reguły wzmocnienia środkami ppanc. Jednakże pułk zmechanizowany nacierający na kierunku zagrożenia pancernego może otrzymać jako wzmocnienie na określony czas dywizjon artylerii ppanc dywizji. Pułk czołgów nie otrzymuje wzmocnienia artylerią ppanc, gdyż czołgi są zdolne samodzielnie zwalczać broń pancerną i pojedyncze środki ogniowe npla ogniem na wprost.

o/ Środki artyleryjskiego rozpoznania

Artyleria pułku w natarciu może otrzymać ze szczebla dywizji jedną stację radiolokacyjną SNAR-2, 4-6 śmigłowców i niekiedy pluton rozpoznania dźwiękowego z baterii rozpoznania i dowodzenia do artylerii dywizji.

C. Artyleria wsparcia

W wypadku gdy pułk dysponuje dużą ilością czasu na organizację natarcia i przed frontem wojsk własnych przewidywana jest duża ilość celów, które muszą być zwalczane ogniem artylerii /szczególnie w warunkach natarcia bez użycia broni jądrowej/, może on otrzymać artylerię wsparcia. Pododdziały artylerii wsparcia podporządkowywane pułkowi należą do dywizji bliższych odwodów operacyjnych lub oddziałów broniących się gdy pułk naciera z podstaw wyjściowych położonych w głębi. Pułk działający na kierunku głównego uderzenia dywizji może otrzymać jeden - dwa dywizjony artylerii wsparcia. Niekiedy zadania artylerii wsparcia pułku mogą wykonywać dyspozycyjne pododdziały artylerii dywizji. Ponadto pułk w natarciu może otrzymać jako wsparcie pododdziały czołgów do ognia pośredniego z pułków drugiego rzutu dywizji a niekiedy poszczególne kompanie czołgów wchodzących w ich skład.

Pułk w natarciu w zasadzie nie otrzymuje pododdziałów artylerii i czołgów wsparcia wykonujących zadania ogniem na wprost. Wyjątek stanowi natarcie pułku z podstaw wyjściowych położonych w głębi. W tym wypadku artyleria ppano i czołgi rozmieszczone w pierwszorzutowych pododdziałach wspierają wchodzące do walki pododdziały pułku ogniem na wprost.

Istotnymi cechami użycia i działania artylerii wsparcia i wspierających pododdziałów czołgów strzelających z zakrytych SO są:

- udział w ogniowym przygotowaniu i pierwszej fazie ogniowego wsparcia natarcia pułku podczas przełamywania przedniej pozycji bojowej, na którą nie zawsze są wykonywane uderzenia broni jądrowej;
- dowódca pułku dysponuje ogniem wspierających pododdziałów, ale nie może dysponować manewrem sprzętu natomiast dokonuje się manewru siłami i środkami dowodzenia i rozpoznania pododdziałów artylerii wsparcia;
- artyleria i czołgi wsparcia kończą działalność ogniową w zasadzie na rubieży największej donośności poszczególnych rodzajów sprzętu. Niekiedy określone pododdziały wspierające mogą zakończyć działalność ogniową wcześniej aby mogły we właściwym czasie dołączyć do swych oddziałów;
- działalność ogniowa artylerii i czołgów wsparcia na korzyść wspieranego pułku jest ograniczona określonym zużyciem amunicji. Po wykonaniu zadań pododdziały wspierające powinny posiadać pełne zapasy ruchome amunicji.

We współczesnych warunkach /szczególnie w natarciu z użyciem broni jądrowej/ pułk nie zawsze będzie dysponował dostatecznym wzmocnieniem i wsparciem artylerią i czołgami strzelającymi ogniem pośrednim. Jednakże wzmocnienie i wsparcie powinno zapewnić pułkowi wykonanie posiadanymi środkami /organicznymi, wzmocnienia i wsparcia/, n/w zadań:

- niszczenie środków ogniowych npla i innych pojedynczych celów na rubieży styczności wojsk ogniem na wprost dział, czołgów i wyrzutni PPK;
- obezwładnienie punktów oporu npla położonych w bezpośredniej styczności i na kierunku działania poszczególnych

batalionów /kompanii/ ogniem obserwowanym pojedynczych baterii;

- obezwładnienie ogniem obserwowanym plutonów moździerzy i wyrzutni "DAVY CROCKETT" npla wykrytych przed frontem nacierających pododdziałów pułku.

3. UŻYCIĘ ARTYLERII ORGANICZNEJ I PRZYDZIELONEJ DO PUŁKU

Stosunkowo mała ilość artylerii w pułku oraz duża ilość zadań do wykonania których musi być ona gotowa, wymaga aby wykonywać większość zadań ogniem obserwowanym poszczególnych pododdziałów artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO. Powyższe wymaga bezpośredniej styczności osobistej wykonawców ognia z dowódcami /pododdziałami/ na korzyść których oni działają. Nie powinno to jednak utrudniać dowodzenia i scentralizowanego kierowania ogniem. Ponadto na wykorzystanie pododdziałów artylerii wpływają następujące czynniki: rodzaj i przeznaczenie poszczególnych rodzajów sprzętu, warunki terenowe, przewidywany kierunek głównego uderzenia pułku, kolejność zabezpieczenia potrzeb ogniowych poszczególnych rzutów, /pododdziały pierwszego rzutu, potrzeby pułku, drugi rzut /odwód/, możliwości zaopatrzenia w amunicję.

O użyciu pododdziałów artylerii decyduje dowódca oddziału /pododdziału/ do którego one należą, względnie któremu zostały podporządkowane.

a/ Użycie artylerii organicznej pułku i batalionu.

I. Użycie artylerii batalionowej:

1. Plutony 82 mm moździerzy:

Plutony 82 mm moździerzy zazwyczaj przydziela się kompaniom pierwszego rzutu batalionu.

W okresie OPN plutony 82 mm moździerzy mogą być wykorzystane do wykonania zadań w/g planu szefa artylerii pułku. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, plutony 82 mm moździerzy ze względu na mały zasięg i małe możliwości ogniowe nie biorą udziału w OPN.

W toku natarcia plutony 82 mm moździerzy zwalczają cele rozmieszczone bezpośrednio przed nacierającymi kompaniami

i na ich skrzydłach. Zadania w tym okresie stawiają dowódcy którym są one podporządkowane.

PO dowódców plutonów 82 mm moździerzy rozmieszcza się w pobliżu PO dowódców kompanii na korzyść których działają. SO wybiera się bezpośrednio za ugrupowaniem wspieranych kompanii pierwszego rzutu w odległości 0,5-1,5 km od czołowej rubieży punktów oporu. Zmianę ugrupowania bojowego dokonuje się całością plutonu na rozkaz dowódcy kompanii.

2. Pluton 120 mm moździerzy:

Użycie plutonu 120 mm moździerzy w natarciu jest uzależnione od ilości artylerii jaką otrzyma batalion. Dca batalionu może pozostawić go w swojej dyspozycji, względnie przydzielić do jednej kompanii pierwszego rzutu.

W wypadku gdy batalion nie otrzyma artylerii wzmocnienia /wsparcia/, pluton 120 mm moździerzy z reguły pozostanie w dyspozycji dcy batalionu natomiast gdy batalion zostanie wzmocniony /wsparty/ artylerią do ognia pośredniego, pluton 120 mm moździerzy może pozostać w dyspozycji dcy batalionu a następnie przydzielona wprowadzonej do walki kompanii drugiego rzutu lub do jednej kompanii pierwszego rzutu batalionu.

We wszystkich wypadkach o użyciu plutonu 120 mm moździerzy, ze względu na właściwości sprzętu, będą decydowały warunki terenowe w rejonie przyszłych działań.

W okresie OPN pluton 120 mm moździerzy może być wykorzystany do wykonania zadań zaplanowanych przez szefa artylerii pułku. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, pluton 120 mm moździerzy nie bierze udziału w OPN. W toku natarcia wykonuje on zadania nakazane przez dowódcę, któremu został przydzielony.

SO plutonu 120 mm moździerzy wybiera się na kierunku głównego uderzenia batalionu względnie na kierunku wspieranej kompanii. Odległość SO' od przedniego skraju obrony npla wynosi 1-2 km. PO dowódcy plutonu 120 mm moździerzy znajduje się przy dowódcy kompanii któremu został przydzielony,

względnie na kierunku której działa. Przesunięcia plutonu 120 mm moździerzcy dokonuje się całością na rozkaz dcy batalionu lub dcy kompanii.

3. Pluton przeciwpancerny

Pluton ppanc może pozostawać w dyspozycji dcy batalionu a niekiedy przydzielony w całości do jednej kompanii pierwszego rzutu.

W okresie OPN plutony ppanc z batalionów pierwszego rzutu zwalczają ogniem na wprost środki ogniowe npla /szczególnie opancerzone/ rozmieszczone na przednim skraju obrony npla. Powyższe działanie organizuje szef artylerii pułku /dca baterii artylerii batalionu/. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, plutony ppanc nie biorą udziału w OPN.

W toku natarcia granatniki ppanc i wyrzutnie PPK towarzyszą wspieranym pododdziałom, zwalczają ogniem na wprost czołgi i inne środki ogniowe npla stwarzając warunki wysokiego tempa natarcia. W czasie odpierania kontrataków npla pluton ppanc przejmuje główny ciężar zwalczania czołgów. Zadania ogniowe w tym okresie stawia dca batalionu.

II. Użycie artylerii pułkowej

1. Bateria przeciwpancerna

Baterię ppanc z zasady wykorzystuje się jako odwód przeciwpancerny /OPpanc/ pułku. W wypadku gdy pułk otrzyma jako wzmocnienie artylerię ppanc /PPK/, organiczna bateria ppanc może wchodzić w skład OPpanc lub niekiedy być przydzieloną w całości do batalionu działającego na kierunku zagrożenia pancernego npla lub plutonami do batalionów pierwszego rzutu.

Działając jako OPpanc bateria ppanc może być wykorzystana w okresie OPN do strzelania na wprost w celu zwalczania i okopanych czołgów i innych celów opancerzonych. W tym wypadku zadania ogniowe planuje szef artylerii pułku a bateria ppanc zostaje skrycie wysunięta na SO w rejonie ugrupowania pierwszorzutowych batalionów.

W wypadku przydzielenia baterii ppanc do batalionu pluton 85 mm armat wykorzystuje się jako działa towarzyszące w pierwszorzutowych kompaniach a plutony PPK pozostają w dyspozycji dców batalionów. Zadania plutonu w tym wypadku będą stawiać dcóy, którym zostały podporządkowane.

W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi bateria ppano bez względu na sposób jej użycia, nie bierze udziału w OPN.

2. Bateria 122 mm haubic

Na użycie baterii 122 mm hb ma wpływ ilość przydzielonej do pułku artylerii wzmoocnienia i wsparcia.

W wypadku gdy pułk nie otrzyma artylerii wzmoocnienia, bateria 122 mm hb z reguły pozostanie w dyspozycji dcóy pułku. Gdy pułk otrzyma jeden dywizjon artylerii, bateria 122 mm hb w zależności od sytuacji może być przydzielona do batalionu nacierającego na głównym, względnie na pomocniczym lub samodzielny kierunku. W wypadku wzmoocnienia /wsparcia/ pułku dwoma dywizjonami artylerii i wydzieleniu jednego do wsparcia jednego batalionu, baterię 122 mm hb przydziela się do drugiego batalionu pierwszego rzutu.

W okresie OPN bateria 122 mm hb będzie wykonywała zadania ogniowe zaplanowane przez szefa artylerii pułku.

W toku natarcia będzie ona wykonywać zadania nakazane przez dowódcę któremu została podporządkowana.

SO dla 122 mm hb wybiera się na kierunku głównego uderzenia pułku względnie na kierunku batalionu któremu została podporządkowana. Odległość SO od przedniego skraju obrony npla wynosi 1-3 km /między pierwszym a drugim rzutem pułku/.

W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, gdy nie ma możliwości wcześniejszego rozwinięcia artylerii, bateria 122 mm hb może wykonywać zadania w OPN z SO położonych na większych odległościach od przedniego skraju obrony npla. PO dcóy baterii 122 mm hb znajduje się we wszystkich wypadkach przy dcóy batalionu, któremu została podporządkowana, względnie na kierunku którego działa. Przesunięcie baterii 122 mm hb wykonuje się w zasadzie całością a niekiedy plutonami.

III. Użycie organicznych pododdziałów czołgów do strzelania z zakrytych SO

Organiczne kompanie czołgów wyznaczone do strzelania z zakrytych SO pozostaje zawsze w dyspozycji dowódcy pułku. Zadania dla nich wykonywane zarówno w OPN jak i OWN, planuje szef /dowódca/ artylerii pułku.

SO dla kompanii czołgów strzelających ogniem pośrednim wybiera się w odległości 7 - 9 km od czołowej rubieży punktów oporu npla / w celu osiągnięcia najdogodniejszej odległości strzelania/. Dowódca kompanii /batalionu/ czołgów nie organizuje PO a znajduje się na SO. Ogniem czołgów strzelających z zakrytych SO kieruje szef /dowódca/ artylerii pułku.

b/ Użycie artylerii przydzielonej i wsparcia

1. Artyleria przydzielona

Użycie artylerii przydzielonej do pułku jest ściśle uzależnione od decyzji dowódcy pułku, ilości przydzielonej artylerii a niekiedy i wytycznych dowódcy artylerii dywizji. Z reguły pozostaje ona w dyspozycji dowódcy pułku.

Wykorzystanie artylerii przydzielonej może być następujące:

- gdy przydzielono jeden dywizjon, pozostaje on w dyspozycji dowódcy pułku a z jego składu mogą być wydzielone baterie w celu wsparcia pierwszorzutowych batalionów;
- gdy przydzielono pułk artylerii bez dywizjonów lub dwa pojedyncze dywizjony, mogą one pozostawać w dyspozycji dowódcy pułku a wydzielone pojedyncze baterie z obu dywizjonów wyznacza się do wsparcia pierwszorzutowych batalionów. W innym wypadku jeden dywizjon można pozostawić w dyspozycji dowódcy pułku a drugi podporządkowuje się w całości jednemu batalionowi lub dzieli między bataliony pierwszego rzutu.

Pułk czołgów lub pułk zmechanizowany ze składu DPanc działający jako OW zostanie wzmocniony dywizjonem artylerii raketowej, który pozostaje w dyspozycji dowódcy pułku.

W wypadku przydzielenia do pułku baterii rakiet taktycznych i dywizjon artylerii ciężkiej, pozostają one zawsze w dyspozycji dowódcy pułku. W takiej sytuacji na pułk nakłada się częściowo zadania zwalczania artylerii i taktycznych środków napadu jądrowego npla środkami artylerii. Organizacja dowodzenia artylerią wzmocnienia zależy od ilości pododdziałów artylerii przydzielonych do pułku i może być następująca:

- gdy przydzielono jeden dywizjon, dowodzi nim szef artylerii pułku;
- gdy przydzielono pułk artylerii /lub jego część ze sztabem/, to artylerią wykonującą zadania z zakrytych SO dowodzi dowódca pułku artylerii przy współdziałaniu z szefem artylerii pułku szczególnie w zakresie użycia /w pewnych okresach/ artylerii pułkowej do ognia pośredniego;
- gdy przydzielono dwa dywizjony z różnych jednostek, a istnieje możliwość wykorzystania sztabu artyleryjskiego /np. sztabu pułku artylerii/, tworzy się pułkową grupę artylerii /PGA/.
- w wypadku przydzielenia do pułku pojedynczych dywizjonów artylerii, dowódcą PGA jest szef artylerii pułku, który wykorzystuje do organizacji dowodzenia pluton dowodzenia jednego dywizjonu.

PO /SD/ dowódców artylerii pułku /PGA/ z reguły organizuje się przy PO /SD/ dowódcy pułku. Organa rozpoznawcze tych dowódców rozmieszcza się zawsze na PO w ugrupowaniu pierwszorzutowych batalionów. PO dowódców pododdziałów artylerii rozmieszcza się przy PO dowódców wspieranych batalionów /kompanii/ lub na kierunku których działają /zachowuje się zasadę zbliżania wykonawców ognia do wspieranych pododdziałów/.

SO pododdziałów artylerii wzmocnienia pułku rozmieszcza się w odległości 1-3 km od rubieży czołowych punktów oporu. Jeżeli pułkowi zostanie podporządkowana artyleria wsparcia, działająca na korzyść pułku w ramach zasięgu ognia, to SO artylerii wzmocnienia mogą być rozmieszczone na odległości 3-5 km od czołowej rubieży punktów oporu npla /za SO artylerii wsparcia/.

Powyższe rozmieszczenie artylerii umożliwia realizację zasady maksymalnego rozśrodkowania wykonawców ognia.

W wypadku gdy pułk przechodzi do natarcia z marszu /np. przy przełamywaniu kolejnej rubieży obrony/ i nie ma możliwości wcześniejszego wysunięcia pododdziałów artylerii na SO, artyleria wzmocnienia w celu osiągnięcia gotowości do przygotowania natarcia może rozwijać się na większych odległościach.

Minimalne odległości między SO baterii w dywizjonie powinny wynosić 1-2 km a między dywizjonami 2-3 km.

Przesunięcie ugrupowania bojowego artylerii wzmocnienia odbywa się za zezwoleniem dcy pułku całością sił lub kolejno pododdziałami. Dysponowanie artylerią wsparcia umożliwia jednoczesne przesunięcie wszystkich pododdziałów artylerii wzmocnienia bezpośredniego po przełamaniu czołowej rubieży punktów oporu npla. Przesunięcia artylerii wzmocnienia powinny być tak zorganizowane aby była ona w stanie wykonać wsparcie ogniowe pododdziałów w zasadniczych okresach walki na całą głębokość zadania pułku.

Przydzieloną stację radiolokacyjną SNAR-2 podporządkowuje się dywizjonowi dyspozycyjnemu /PGA/ w celu wykrywania celów ruchomych i poprawiania ognia podczas ich zwalczania. Rozmieszcza się ją w rejonie PO dywizjonu /PGA/. Przydzielone śmigłowcoloty i płuton rozpoznania dźwiękowego wykorzystuje się na szczeblu pułku do prowadzenia rozpoznania, kierowania ogniem i kontroli maskowania.

2. Artyleria wsparcia

Artylerię wsparcia i wspierające pododdziały czołgów strzelające z zakrytych SO pozostawia się zawsze w dyspozycji dcy pułku. Powyższe pododdziały nie wchodzi w skład PGA.

Artylerię wsparcia rozmieszcza się na SO w przedniej części rejonu SO artylerii pułku tj. w odległości 1-3 km od czołowej rubieży punktów oporu.

Odległości między poszczególnymi bateriami i dywizjami - jak w artylerii przydzielonej. Zadania dla tych pododdziałów planuje szef /dowódca/ artylerii pułku.

Niekiedy na korzyść pułku mogą wykonywać zadania ogniowe w określonym czasie i z wyznaczonym zużyciem amunicji, pododdziały artylerii będące w dyspozycji do dywizji. Zadania dla tego pododdziału planuje szef /dowódca/ artylerii pułku i przekazuje wykonawcy wykorzystując sieć radiową do artylerii dywizji. Zadania te są wykonywane z SO wyznaczonych przez doę artylerii dywizji.

Pododdziały czółgów wyznaczone do strzelania z zakrytych SO wspierające natarcie pułku pozostają zawsze w dyspozycji do pułku. Biorą one udział zarówno w OPN jakoi OWN do rubieży zasięgu ognia. Zadania dla nich planuje i kieruje ogniem szef /dowódca/ artylerii pułku. Rozmieszcza się je na SO w odległości 4-5 km od czołowej rubieży punktów oporu w celu najlepszego wykorzystania zasięgu tych środków. Odległości między SO poszczególnych kompanii czółgów nie powinny być mniejsze niż 2 km. W powyższych oddziałach /pododdziałach/ czółgów nie organizuje się PO a ich do znajdują się na SO.

W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, działania pułku mogą być wspierane środkami ogniowymi strzelającymi na wprost ze składu oddziałów broniących się. Niszczą one ogniem na wprost środki ogniowe npla rozmieszczone na czołowej rubieży punktów oporu w okresie OPN, osłaniają rozwinięcie i wejście do walki pododdziałów pułku oraz wspierają ogniem ich natarcie podczas przełamywania przedniego skraju obrony npla. Zadania ^{te} z zasady wykonywane są z ugrupowania obronnego bez przegrupowania środków.

4. PRACA SZEFA /DOWÓDCY/ ARTYLERII PUŁKU W ZAKRESIE
=====

PLANOWANIA UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII W NATARCIU
=====

Działanie artylerii pułku organizuje się na podstawie rozkazu /wytycznych/ dcy artylerii dywizji i dcy pułku, z uwzględnieniem stanu i położenia podległych pododdziałów artylerii.

Szef artylerii pułku jest organizatorem całokształtu działań artylerii pułkowej, przydzielonej i wsparcia przy wzmocnieniu pułku pojedynczymi bateriami czy dywizjonami. W warunkach wzmocnienia pułku artylerią, którą dowodzi dca i sztab pułku artylerii /równorzędny/, on organizuje działanie artylerii i czołgów wykonujących zadania ogniem pośrednim i dowodzi nimi w walce. W tym wypadku szef artylerii pułku będzie organizował działanie i dowodził artylerią organiczną.

Dca artylerii wzmocnienia musi ściśle współpracować z szefem artylerii pułku w zakresie scentralizowanego użycia i planowania działania artylerii pułku w zasadniczych etapach natarcia.

Zasadniczymi przedsięwzięciami w pracy szefa /dowódcy/ artylerii pułku w zakresie organizacji działania artylerii pułku w natarciu jest: opracowanie propozycji użycia artylerii pułku, planowanie zadań ogniowych na okres OPN i OWN oraz postawienie zadań wykonawcom ognia.

Kolejność i zakres pracy szefa /dowódcy/ artylerii pułku będzie uzależniony od warunków w jakich pułk przechodzi do natarcia oraz od metody i kolejności pracy dcy pułku i może być następujący:

- dokonanie analizy zadania i oceny położenia;
- przygotowanie propozycji użycia artylerii i czołgów wykonujących zadania ogniowe w OPN i OWN;
- zaplanowanie zadań ogniowych i działania artylerii w toku natarcia;
- obecność na rekonesansie dcy pułku /gdy jest on prowadzony/, postawieniu przez niego zadań i organizacji współdziałania/;

- postawienie zadań pododdziałom artylerii i ozołgów wykonujący^m zadania w OWN i OPN;
- organizacja współdziałania między artylerią a wspieranymi pododdziałami;
- opracowanie niezbędnej dokumentacji bojowej /mapa kierowania ogniem, tabela ognia, plan działania OP panc pułku, plan zwalczania celów ogniem na wprost itp./;
- organizacja zaopatrzenia w amunicję podległych pododdziałów artylerii ;
- kontrola gotowości do wykonania zadań i udzielanie pomocy dcom niższych szczebli w najbardziej celowym wykorzystaniu podporządkowanych im pododdziałów artylerii.

W toku natarcia szef /dowódca/ artylerii pułku będzie znajdował się w grupie operacyjnej dcy pułku względnie na SD pułku. W tym okresie ^{do} zasadniczych obowiązków szefa /dowódcy/ artylerii pułku należy:

- stałe zbieranie wiadomości o położeniu i działaniu podległych pododdziałów artylerii;
- w zasadniczych etapach natarcia oceniać położenia i być w gotowości do złożenia dcy pułku propozycji użycia artylerii w danym okresie walki;
- kierowanie ogniem i manewrem podległych pododdziałów artylerii;
- organizowanie ciągłego zaopatrywania pododdziałów artylerii w amunicję.

a/ Opracowanie propozycji użycia artylerii pułku w natarciu

Zakres i treść propozycji użycia artylerii pułku opracowanych przez szefa /dowódcę/ artylerii pułku zależą od warunków w jakich przygotowuje się natarcie, a przede wszystkim od ilości posiadanego czasu na jego organizację. Opracowywanie propozycji użycia artylerii nie może jednak wpływać na opóźnienie przygotowania pododdziałów artylerii do walki, a musi odbywać się równolegle. Dlatego też w czasie opracowywania propozycji mogą być wydawane zarządzenia przygotowawcze umożliwiające osiągnięcie gotowości artylerii w nakazanym czasie.

Przed przystąpieniem do opracowania propozycji szef /dowódca/ artylerii pułku powinien posiadać dokładne dane o aktualnym położeniu podległych pododdziałów, ich stanie

oraz zaopatrzeniu materiałowo-technicznym. Ponadto powinien zapoznać się z zadaniami artylerii pułku postawionymi przez dowódcę artylerii dywizji i zamiarem walki dowódcy pułku. Dowódcy pułku określa również termin składania propozycji, a niekiedy i zagadnienia jakie w nich będą go interesowały.

W czasie opracowywania propozycji użycia artylerii szef /dowódca/ artylerii pułku wykonuje następujące czynności:

1. Analizuje zadanie /bezpośrednio po otrzymaniu zadania od dowódcy artylerii dywizji/;
2. Kalkuluje czas osobisty i ogólny;
3. Ocenia położenie.

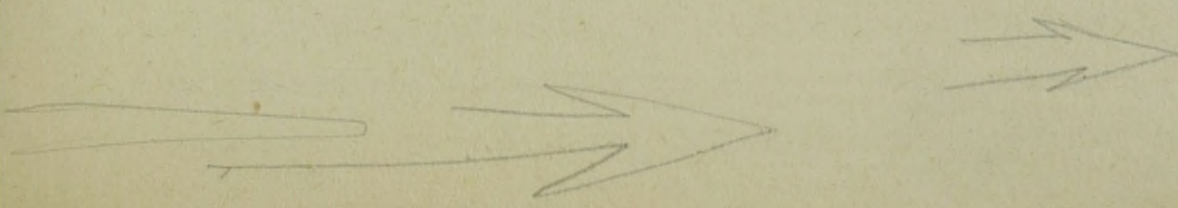
Analizując zadanie szef /dowódca/ artylerii pułku powinien uzmysłowić sobie zakres zadań spoczywających na artylerii pułku i ustalić co należy zrobić aby zadanie to wykonać.

Kalkulując czas osobisty i ogólny szef /dowódca/ artylerii pułku określa w jakich terminach należy wykonać czynności pracy osobistej i sztabu, kiedy przekazać zadania i w jakiej kolejności aby w nakazanym czasie osiągnąć pełną gotowość artylerii.

Po dokonaniu pełnej analizy zadania i kalkulacji czasu, szef /dowódca/ artylerii pułku podaje pododdziałom artylerii zarządzenia przygotowawcze /do rozpoznania i prac topograficznych, wyboru PO i SO, przesunięcia pododdziałów artylerii na kierunek działań, organizacji łączności i dowodzenia, zaopatrzenia w amunicję itp /aby zapewnić im maksimum czasu na organizację działań. Ponadto powinien ustalić termin przygotowania przez sztab danych do propozycji oraz zakończenia planowania ognia i manewru artylerii, termin rekonesansu i stawiania zadań oraz termin gotowości artylerii. Po wydaniu zarządzeń wstępnych szef /dowódca/ artylerii pułku przystępuje do oceny położenia.

Ocena położenia dokonywana przez szefa /dowódcę/ artylerii pułku powinna zawierać:

- ocenę npla;
- ocenę podległych pododdziałów artylerii organicznej, przydzielonej i wsparcia /ich położenie, stan i możliwości ogniowe/;
- ocenę zaopatrzenia materiałowo-technicznego;

- ocenę terenu;
- ocenę warunków meteorologicznych.

Z analizy zadania i oceny położenia szef /dowódca/ artylerii pułku wyciąga wnioski dotyczące wszystkich podstawowych zagadnień użycia artylerii w danych warunkach. Określona suma wniosków stanowi podstawę dla szefa /dowódcy/ artylerii pułku do złożenia /na żądanie doy pułku/ propozycji użycia artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO oraz dla sztabu artylerii do planowania ognia i manewru artylerii.

Do czasu meldowania propozycji szef /dowódca/ artylerii pułku powinien posiadać: mapę wiadomości o nplu /aktualna mapa szefa rozpoznania/, mapę z naniesionymi rejonami ześrodkowania, marszrutami, rejonami SO, dane informacyjne o ilościowym i jakościowym składzie artylerii pułku, stanie zaopatrzenia w amunicję, MPS, itp, dane o możliwościach ogniowych artylerii pułku / z uwzględnieniem artylerii wsparcia i drugich rzutów oraz artylerii i moździerzy batalionów pierwszego rzutu/.

Szef /dowódca/ artylerii pułku bez względu na metodę pracy doy pułku /jego żądań/, powinien być gotowy do złożenia wyczerpujących propozycji odnośnie użycia artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO.

Propozycje szefa /dowódcy/ artylerii w zakresie ognia z zakrytych SO mogą zawierać:

1. Ocenę npla z punktu widzenia użycia i działania artylerii;
2. Zadania artylerii pułku nakazane przez doę artylerii dywizji;
3. Zadania wykonywane na korzyść pułku przez artylerię wyższego szczebla.
4. Skład bojowy artylerii jej stan i możliwości ogniowe, propozycje odnośnie użycia artylerii pułkowej, moździerzy batalionowych i czołgów do strzelania z zakrytych SO;
5. Propozycje odnośnie ugrupowania artylerii, podziału artylerii do wsparcia batalionów i jej manewru w toku natarcia;

6. Propozycje odnośnie organizacji współdziałania z innymi rodzajami wojsk;
7. Sposób organizacji dowodzenia i kierowania ogniem w poszczególnych okresach walki;
8. Stan, proponowane / nakazane / zużycie i sposób zaopatrywania w amunicję w toku walki;
9. Terminy gotowości artylerii.

Szef artylerii pułku dodatkowo w swych propozycjach ujmuje zagadnienia odnośnie ognia na wprost a mianowicie:

1. Dane o stanie organizacyjnej i przydzielonej pułkowi artylerii ppano;
2. Propozycje użycia artylerii ppano pułku;
3. Skład OPpano pułku i sposób jego wykorzystania w czasie OPN i w toku natarcia;
4. Propozycje co do ilości dział, PPK i oszczędów, które należy wydzielić do strzelania na wprost w okresie OPN.

W natarciu z marszu /gdy wojska własne nie posiadają styczności z nplem/, w warunkach braku ustabilizowanego frontu, wnioski odnośnie działania npla będą opierać się na przewidywaniach i z tego powodu propozycje odnośnie ugrupowania artylerii, a niekiedy i zużycie amunicji w poszczególnych okresach walki, będą miały ogólny charakter.

W zależności od ilości czasu jaką dysponuje dowódca pułku na wypracowanie decyzji, może on żądać od szefa /dowódcy/ artylerii składania pełnych propozycji użycia artylerii, względnie zreferowania określonych zagadnień /odpowiedzi na pytania/. Niekiedy w warunkach ograniczonego czasu szef /dowódca/ artylerii nie będzie składał propozycji użycia artylerii pułku, a będąc w sztabie pułku przekaże z nich niezbędne dane do opracowywanej tam decyzji dowódcy pułku.

Zatwierdzone przez dowódcę pułku propozycje użycia artylerii pułku stanowią podstawę do planowania ognia i manewru, postawienia zadań poszczególnym pododdziałom oraz organizacji współdziałania.

b/ Organizacja ogniowego przygotowania natarcia

1. Organizacja działania artylerii i czołgów strzelających w OPN z zakrytych SO

Szef /dowódca i sztab/ artylerii pułku rozpoczynają organizację i planowanie OPN od chwili otrzymania zadania i kończą w zasadzie z chwilą jego wykonania.

Organizacja OPN polega na określeniu ilości zadań ogniowych, możliwości ogniowych posiadanych pododdziałów artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO, czasu trwania i układu OPN, na podziale zadań, opracowaniu niezbędnej dokumentacji /mapa kierowania ogniem, tabela ognia itp/ oraz postawieniu zadań wykonawcom.

Planowanie OPN rozpoczyna się od określenia ilości zadań. Ilość zadań /o ile nie została narzucona przez dowódcę artylerii dywizji/ określa się odejmując od ogólnej sumy zadań, zadania wykonywane przez broń jądrową, lotnictwo i artylerię wyższego szczebla na kierunkach działania poszczególnych pododdziałów pułku.

Określając ilość zadań artylerii należy uwzględnić: wnioski z oceny npla, informacje o ilości i charakterze celów, ich rozmiarach i współrzędnych, oddaleniu celów od przedniego skraju, aktualnym obsadzeniu obiektów przez siły żywe i środki ogniowe npla a także oddziaływanie na nie własnych uderzeń jądrowych.

W natarciu z marszu, przy istnieniu ruchomych form walki określa się przewidywaną ilość celów na poszczególnych kierunkach wychodząc z możliwego sposobu działania npla, jego możliwości i pojemności kierunków.

Możliwości ogniowe artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO /które ustala się podczas oceny położenia/ określa się na podstawie czasu i układu OPN, ilości i typu dział, narzuconego zużycia amunicji, sposobu określania nastaw oraz warunków wykonania zadań. Określając możliwości ogniowe ustala się jednocześnie pododdziały artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO, które należy użyć w OPN.

Organizacja OPN polega również na planowaniu przegrupowania i rozwinięcia artylerii w celu stworzenia odpowiedniego zgrupowania artylerii zdolnego wykonać wszystkie zadania.

Wprowadzenie artylerii i ozołgów strzelających z zakrytych SO w rejony pozycyjne zależne jest od warunków w jakich organizuje się natarcie. W natarciu z bezpośrednio styczności z nplem artyleria organiczna może pozostawać na SO jakie zajmowała w obronie, względnie zostanie przegrupowana w noc przed natarciem. W tym terminie zostanie wprowadzona na SO artyleria przydzielona i wsparcia. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, artyleria może być wprowadzona na SO w noc przed natarciem lub bezpośrednio przed przejściem do natarcia z takim wyliczeniem aby osiągnęła gotowość przed wejściem kolumn pododdziałów pułku w zasięg ognia artylerii npla /tj. 1-1,5 godz przed rozpoczęciem ataku/. W natarciu z marszu i gdy w styczności z nplem nie będzie wojsk własnych, artyleria będzie zajmowała SO równocześnie z rozwinięciem się nacierających wojsk. Aby osiągnąć gotowość do wykonania zadań, artyleria będzie rozwijać się na odległościach zbliżonych do maksymalnej donośności sprzętu.

Czołgi strzelające ogniem pośrednim zajmują wyznaczone SO na 2-2,5 godz przed rozpoczęciem OPN. Czas ten jest potrzebny na zajęcie SO i przygotowanie ozołgów do ognia pośredniego. Jeżeli czas OPN jest krótszy od 10 minut, to nie wykorzystuje się w nim czołgów do strzelania z zakrytych SO /zbpowodu małej szybkostrzelności i małych możliwości ogniowych/.

Możliwości ogniowe pododdziałów artylerii możemy zwiększyć przez zastosowanie amunicji chemicznej. Działanie jednego pocisku chemicznego /ChTO/ jest równoważne działaniu czterech - sześciu pocisków odłamkowo-burzących przy strzelaniu do sił żywych ukrytych, trzech - przy zwalozaniu artylerii, półtora przy obezwładnianiu sił żywych odkrytych. Z powyższego wynika współczynnik dla amunicji chemicznej /Kch/ = 4-6, 3,1,5. Planując użycie amunicji chemicznej, należy mieć na uwadze bezpieczeństwo

własnych wojsk. Trwałości środków trujących stosowanych w terenie odkrytym w warunkach letnich są następujące: dla pocisków ChTO - 3-4 godz; dla pocisków ChT-10-30 godz; w terenie pokrytym przedmiotami terenowymi dla pocisków ChTO - do 1,5 doby; dla pocisków ChT - do 3 dób. W warunkach zimowych trwałości środków trujących zwiększa się: dla pocisków ChTO - 3-5 razy, dla pocisków ChT-10-20 razy. Pokonanie przez własne pododdziały odcinków, na które została użyta amunicji chemiczna, musi odbywać się w maskach przeciwgazowych a w wypadku stosowania amunicji ChT - również w odzieży ochronnej.

W natarciu z marszu, gdy na kierunku natarcia pułku brak jest pododdziałów własnych w styczności z nplem, określone możliwości ogniowe będą miały orientacyjny charakter gdyż będą one w ostateczności zależały od warunków wykonania zadania a przede wszystkim od odległości strzelania, którą będziemy mogli określić dopiero po nawiązaniu styczności z nplem.

W okresie OPN w pasie natarcia pułku mogą wykonywać określone zadania rozwinięte na tym kierunku pododdziały artylerii dyspozycyjnej dywizji. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w bezpośredniej styczności gdy dysponuje się dłuższym czasem na organizację natarcia, zadania ogniowe dla tych pododdziałów zaplanuje dca artylerii dywizji, o których szef /dowódca/ artylerii pułku zostanie poinformowany podczas stawiania zadań. Jeżeli dysponuje się krótkim czasem na organizację natarcia, względnie gdy na kierunku natarcia pułku do chwili jego rozpoczęcia są prowadzone ruchome działania bojowe, zadania dla pododdziałów artylerii dyspozycyjnej dywizji działających na danym kierunku może planować szef /dowódca/ artylerii pułku. W tym wypadku dca artylerii dywizji określa czas w OPN w jakim szef /dowódca/ artylerii pułku może dysponować określonymi pododdziałami artylerii w ramach konkretnie ustalonego zużycia amunicji.

Po określeniu ogólnej sumy zadań ogniowych na kierunku działania pododdziałów pułku i sumarycznych możliwości ogniowych, przez porównanie ich uzyskamy odpowiedź na pytanie czy jesteśmy w stanie wykonać podstawowe zadania w OPN. Nadwyżka możliwości ogniowych umożliwi wykonanie dodatkowych zadań. Niedobór możliwości ogniowych można usunąć przez: wyznaczenie dodatkowych wykonawców, prowadzenie ognia obserwowanego lub zmniejszenie gęstości obeszładnienia. Gdy nie możemy w ten sposób zwiększyć możliwości ogniowych, dokonujemy eliminacji niektórych celów, które będą zwalozane w okresie OWN.

Niekiedy doę pułku mogą interesować możliwości jednozesnego wykonania zadań przez dysponowaną artylerię. Szczególnie ważne jest to w natarciu gdy w krótkim czasie trzeba skupić na rubieży styczności wojsk silny ogień w ramach OPN.

Czas i układ OPN jest z reguły określany przez doę artylerii dywizji. Często jednak w warunkach ograniczonej ilości czasu na organizację natarcia oraz przy wykonywaniu kolejnych zadań przez pułk, czas i układ OPN będzie wyznaczony na szczeblu pułku przez szefa /dowódcę/ artylerii. Czas i układ OPN będzie uwarunkowany ilością celów, które należy zwalozyć, ilością posiadanych środków do ognia pośredniego i dysponowanej amunicji oraz warunków w jakich pułk przechodzi do natarcia. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w bezpośredniej styczności z nplem, czas OPN jest określany ilością celów jakie należy zwalozyć. W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi /z marszu/, czas OPN jest uwarunkowany koniecznością zwalczania artylerii npla w której zasięg wchodzą podchodzące kolumny pododdziałów pułku.

Podczas forsowania przeszkody wodnej z marszu, w okresie OPN należy obeszładnić siły żywe i środki ogniowe przed wyjściem pododdziałów pułku na linię brzegową i przykryć ogniem pokonywanie przez nie przeszkody wodnej.

Po zatwierdzeniu ogólnej koncepcji OPN meldowanej w propozycjach użycia artylerii szef /dowódca, sztab/ artylerii dokonuje podziału zadań między wykonawców. Podział zadań dokonuje się na mapie kierowania ogniem /w tabeli ognia/. Przy podziale zadań należy mieć na uwadze właściwości techniczne sprzętu w celu

najwłaściwszego ich wykorzystania. Czołgom strzelającym z zakrytych SO należy wyznaczać zadania ogniowe na odległości 10-11 km i możliwie na stoku w celu zmniejszenia rozrzutu. Do obezwładnienia baterii artylerii i moździerzy npla celowym jest wyznaczać mniejsze kalibry dział ze względu na mniejsze użycie amunicji. W celu skutecznego zwalczania npla, oddziały należy obezwładniać nakładając na nie ogień pododdziałów o różnych kalibrach.

W wypadkach, gdy dysponuje się małą ilością czasu na organizację OPN, względnie gdy czas OPN jest krótki, układ OPN powinien być możliwie najprostszy w którym każdy pododdział wykonuje w zasadzie tylko jedno zadanie ogniowe aby uniknąć zbędnego manewru ogniem.

Baterie artylerii wydzielone do wsparcia poszczególnych pododdziałów powinny otrzymać zadania na kierunku działania tych pododdziałów. Bez względu na układ i czas OPN poszczególne pododdziały artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO powinny ostatnią nawałę ogniową /bezpośrednio przed OWN/ wykonać na baterie artylerii /moździerzy/ npla i na cele położone bezpośrednio na linii styczności wojsk. Zabezpieczy to płynne przejście do OWN.

W natarciu z marszu, planowanie ogniowe na okres OPN będzie miało ogólny charakter. W okresie podchodzenia do rubieży nawiązania styczności z nplem, szef /dowódca/ artylerii planuje rozmieszczenie artylerii w ugrupowaniu marszowym pododdziałów pułku, zapewniając w ten sposób określone możliwości oddziaływania na npla. Pododdziały artylerii ugrupowuje się za pododdziałami ubezpieczenia marszowego względnie na ozole sił głównych. Dcy pododdziałów artylerii znajdują się przy dcach pododdziałów ogólnowojskowych. Ponadto ustala się organizację współdziałania, przewidywane zużycie amunicji na rubieży wejścia do walki. Sztab artylerii i dowódcy pododdziałów organizują rozpoznanie przez wysłanie artyleryjskich grup rozpoznawczych /AGR/. Z chwilą zetknięcia się pododdziałów pułku z nplem i zaistnienia konieczności wprowadzenia do walki sił głównych pułku, szef /dowódca/ artylerii wyznacza rejony SO poszczególnych pododdziałów artylerii oraz dzieli zadania

ogniowe między wykonawców, które mogą być wykonane na ogólny sygnał, względnie na żądanie doów pododdziałów ogólnowojskowych. W tym wypadku OPN będzie miało charakter krótkiej, silnej nawały ogniowej poszczególnych baterii na określone cele. Po wykonaniu zadań ogniowych na danej rubieży, należy uzupełnić amunicję w pododdziałach do pełnych zapasów ruchomych.

2. Organizacja strzelania na wprost w okresie OPN

Zwalczanie pojedynczych celów /budowli obronnych, środków ogniowych itp./ ogniem na wprost posiada szereg zalet w stosunku do zwalczania ich ogniem pośrednim, do których można zaliczyć:

- większe prawdopodobieństwo zniszczenia celu;
- mniejsze zużycie amunicji;
- wymagana jest mniejsza ilość dział do wykonania zadania;
- wykonanie zadania w krótkim czasie;
- działa strzelające na wprost są mało zagrożone na oddziaływanie bmar npla.

Powyższe czynniki wskazują na konieczność szerokiego stosowania ognia na wprost w okresie OPN. Ogniem na wprost powinny być zwalczane wszystkie środki ogniowe rozmieszczone na rubieży styczności wojsk. Niszczą się nimi przede wszystkim środki ogniowe rozmieszczone poza punktami oporu oraz w nieobezwładnianych punktach oporu, leżących na skrzydłach nacierających pododdziałów pułku. Ważne cele w obezwładnianych punktach oporu /czołgi, działa pancerne, działa ppanc, PPK, PO, umocnienia polowe itp/, które ze względu na odporność i mniejszą skuteczność ognia pośredniego mogą być niedostatecznie obezwładnione, również celowym jest niszczyć ogniem na wprost. Powiększa to prawdopodobieństwo zniszczenia tych celów.

Organizatorem zwalczania celów ogniem na wprost w okresie OPN jest szef /adiutant/artylerii pułku.

Określając ilość zadań dla artylerii strzelającej na wprost nie należy poprzestać na ilości aktualnie rozpoznanych środków ogniowych npla. W ocenie npla na podstawie organizacji

npla, warunków terenowych i danych z rozpoznania szef artylerii określa ilość celów przed frontem nacierających wojsk, które trzeba będzie niszczyć w okresie OPN ogniem na wprost. Na podstawie obliczonych potrzeb ogniowych w zakresie zwalczania pojedynczych celów, szef artylerii określa ilość dział, PPK i czołgów jaką należy użyć do strzelania na wprost w okresie OPN. W wykonaniu tego zadania biorą udział wszystkie granatniki ppano, PPK i czołgi znajdujące się w ugrupowaniu pododdziałów będących w bezpośredniej styczności z nplem oraz w niektórych wypadkach OPpano pułku.

Na podstawie zatwierdzonych przez dowódcę pułku propozycji, szef /adiutant/ artylerii planuje zadania dział, PPK i czołgów, ujmując je w formie szkicu ognia lub na mapie. Na podstawie opracowanego szkicu ognia /mapy/ szef/adiutant/ artylerii stawia w terenie zadania dowódcom pododdziałów, bezpośrednim wykonawcom strzelania na wprost w okresie OPN.

Działa, PPK i czołgi rozmieszczone w pierwszorzutowych kompaniach a wydzielone do strzelania na wprost w okresie OPN, w zasadzie nie zmieniają ugrupowania do wykonania zadań ogniowych. Jeżeli jednak zajdzie potrzeba przegrupowania pewnej ich ilości, należy tego dokonać w noc poprzedzającą natarcie lub w czasie trwania OPN, tj. w czasie ostatniej nawały ogniowej /10-15 minut przed początkiem ataku/. W podobny sposób należy wprowadzać na SO dodatkowe ilości środków ogniowych wyznaczonych do strzelania na wprost w okresie OPN. Wykonanie ognia na wprost w podany wyżej sposób zapewni krótki okres przebywania strzelających środków na SO oraz zapewnia najlepsze warunki bezpieczeństwa pracy obsługi.

W OPN nie wyznacza się czasu na wykonanie zadań ogniem na wprost. Znaczne oddalenie od siebie poszczególnych punktów oporu a tym samym i odcinków ognia pośredniego, w pełni umożliwia prowadzenie obserwowanego ognia na wprost równocześnie z ogniem z zakrytych SO.

W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi, strzelanie na wprost w okresie OPN organizuje się siłami i środkami oddziałów /pododdziałów/ broniących się na kierunku działania pułku.

W natarciu z marszu /boju spotkaniowym/ w warunkach istnienia ruchomych form walki, gdy w styczności z nplem brak jest własnych wojsk, praca szefa artylerii w zakresie strzelania na wprost będzie miała ogólny charakter. W tym wypadku szef artylerii na podstawie przewidywanej ilości celów na kierunkach działania poszczególnych pododdziałów podzieli środki do strzelania na wprost i ustali zasady ich współdziałania oraz zużycie amunicji. Środki te rozmieszczone w ugrupowaniu pierwszorzutowych pododdziałów będą rozwiązywać się z marszu pod przykryciem nawały ognicowej artylerii strzelającej z zakrytych SO. Zadania ogniowe będą konkretyzować w terenie do wspieranych pododdziałów lub wykonywać z własnej inicjatywy.

W niektórych wypadkach przy niedostatecznej ilości artylerii strzelającej ogniem pośrednim, ogniem na wprost można obezwładnić plutonowe punkty oporu. W tym celu poszczególne zasadnicze cele w punkcie oporu /grupy piechoty, okopane czołgi, środki ogniowe itp./ są zwalczane ogniem na wprost bezpośrednio przed atakiem tych obiektów.

c/ Organizacja ogniowego wsparcia natarcia

Po zorganizowaniu i zaplanowaniu zadań ogniowych na okres OPN, szef /dowódca i sztab/ artylerii pułku przystępują do organizacji OWN. W zależności od warunków organizacji natarcia, posiadanych sił i środków oraz koncepcji OWN, natarcie piechoty i czołgów możemy wspierać: pojedynczymi ZO, ogniem poszczególnych baterii z obserwacji a niekiedy metodą KZO. W warunkach natarcia bez użycia broni jądrowej, do jego wsparcia stosujemy KZO a niekiedy i pojedyncze ZO. W warunkach użycia broni jądrowej, natarcie z bezpośredniej styczności i z rejonów położonych w głębi wspieramy z reguły metodą pojedynczych ZO lub KZO, a w natarciu z marszu - ogniami z obserwacji a rzadziej pojedynczymi ZO.

We wszystkich wypadkach gdy w OPN nie obezwładniono wszystkich celów, zadanie to musi być wykonane w okresie OWN. nOPN należy planować na całą głębokość zadania pułku oraz powinno być skuteczne i ciągłe.

W praktyce najczęściej stosuje się kombinację w wszystkich sposobów wsparcia ogniowego. KZO obejmuje się zazwyczaj głębokość rejonów obrony batalionów npla pierwszego rzutu. Na pozostałych rubieżach obronnych npla natarcie jest wspierane pojedynczymi ZO a w przestrzeni między rubieżami obronnymi - ogniami z obserwacji.

Na podstawie zatwierdzonych propozycji użycia artylerii przystępuje się do planowania ogniowego na okres OWN. Planowanie OWN musi być ściśle powiązane z manewrem pododdziałów artylerii w toku natarcia. W OWN /a szczególnie w pierwszej jego fazie/ biorą udział wszystkie środki, które były użyte w OPN / za wyjątkiem moździerzy przydzielonych do kompanii pierwszego rzutu i innych pododdziałów wyznaczonych rozkazem przełożonych tylko do udziału w OPN/. Wykorzystanie osłon strzelających z zakrytych SO określa się terminem początku przesunięć, z uwzględnieniem czasu na przygotowanie do marszu.

Planowanie zadań na okres OWN wykonuje się w/g głównych zadań a mianowicie: przekłamanie przedniej pozycji bojowej npla, wprowadzenie do walki drugiego rzutu, pokonanie kolejnych rubieży obronnych z marszu, odparcie kontrataków npla, wsparcie działań pułku w pościgu /boju spotkaniowym/, pokonanie z marszu przeszkód wodnych, umocnienie opanowanych rubieży, wsparcie działań taktycznego desantu powietrznego / gdy jest organizowany i wysadzony w toku natarcia na kierunku działania pułku /.

OWN rozpoczyna się z chwilą rozpoczęcia ataku wspieranych pododdziałów co poprzedza w czasie /4-7 minut/ moment ataku /godz. "G"/. W tym czasie do otrzymania sygnału przeniesienia ognia, wszystkie pododdziały artylerii prowadzą ogień do celów na pierwszej rubieży które obezwładniały w OPN.

Następnymi rubieżami na które należy planować zadania ogniowe w ramach OWN jest rubież drugich rzutów /odwodów/ kompanii

pierwszego rzutu a kolejną - rubież obrony kompanii drugiego rzutu. Jednocześnie z prowadzeniem ognia bezpośredniego wspierającego natarcie piechoty i czołgów należy zachować pewną rezerwę możliwości ogniowych w celu zwalczania artylerii i moździerzy npla oraz manewrujących na polu walki pododdziałów npla.

W natarciu pułku /bez względu na warunki jego organizacji/ zawsze planuje się i wykonuje w OWN zadania w celu przełamania rubieży obrony pierwszorzutowych batalionów npla. Zakres planowania ogniowego na okres OWN w celu wykonania pozostałych podstawowych zadań przez pułk będzie zależał od warunków organizacji natarcia. W warunkach bardziej ustabilizowanych działań i posiadania większej ilości czasu na organizację działań jest możliwość pełnego planowania ogniowego łącznie z doprowadzeniem zadań ogniowych do wykonawców. W tych wypadkach tylko niekiedy zajdzie konieczność uaktualnienia postawionych zadań. Jeżeli na organizację natarcia dysponuje się małą ilością czasu, nie ma możliwości dokładnego zaplanowania działania artylerii w głębi obrony npla. W tym wypadku w okresie przygotowawczym planuje się manewr odpowiedniej ilości pododdziałów artylerii aby mieć możliwość wykonania nakazanych zadań na określonych rubieżach oraz określa się przewidywane zużycie amunicji / a z tego możliwości ogniowe/, sposób współdziałania pododdziałów artylerii z pododdziałami pułku, na jakich rubieżach zajdzie konieczność scentralizowanego kierowania ogniem oraz przewidywany sposób wykonania zadań ogniowych na poszczególnych rubieżach. W toku natarcia na podstawie danych z rozpoznania ustala się zadania jakie należy na danej rubieży wykonać, dzieli się je pomiędzy wykonawców odpowiednio do ich możliwości, konkretyzuje zużycie amunicji i przekazuje zadania wykonawcom w formie komend ogniowych.

Planując zadania na okres OWN na rubieżach położonych w głębi npla, we wszystkich wypadkach należy uwzględnić dotychczasowe oddziaływanie na zwalczane obiekty npla własnej broni jądrowej i lotnictwa. Powyższe z uwzględnieniem małej ilości sił i środków artylerii nakazuje aby większość zadań wykonywać ogniem pojedynczych baterii z obserwacji.

W organizacji OWN duże znaczenie posiada planowanie przesunięć artylerii. Planowanie ognia artylerii na okres OWN powinno być ściśle związane z planowaniem jej manewru. W wypadku wydzielenia pułkowi artylerii wsparcia na okres OPN i OWN na zasięg sprzętu, istnieje możliwość jednoczesnego przesunięcia całości artylerii przydzielonej do pułku bezpośrednio po zakończeniu wsparcia pododdziałów pułku przy przełamywaniu obrony batalionów pierwszego rzutu npla. Powyższe umożliwi użycie całości artylerii przydzielonej do wykonania zadań ogniowych w kolejnym etapie natarcia pułku. W wypadku braku artylerii wsparcia oraz w walce w głębi obrony npla zajdzie konieczność planowania kolejnego przesuwania /przesunięcia zastępowaniem/ pododdziałów artylerii na kierunkach działania poszczególnych pododdziałów pułku. We wszystkich warunkach część pododdziałów artylerii musi być w stałej gotowości do wykonania zadań. Artyleria jest pierwszym środkiem, który powinien otworzyć ogień do wykrytych taktycznych środków napadu jądrowego /gdy tylko zasięg sprzętu na to pozwala/ oraz do baterii artylerii i moździerzy npla.

x   x   x

Kolejną czynnością w pracy szefa /dowódcy/ artylerii pułku w zakresie organizacji OPN i OWN po zaplanowaniu ognia i manewru jest stawianie zadań wykonawcom. Stawianie zadań ogniowych wykonawcom może być wykonane w różnych formach. W natarciu z podstaw wyjściowych z bezpośredniej styczności i gdy dysponuje się na jego organizację większą ilością czasu, zadania wykonawcom mogą być postawione po zakończeniu planowania ognia i manewru w specjalnie wydzielonym na ten cel etapie pracy dow. i sztabu. W wypadku dysponowania krótkim czasem na organizację natarcia, stawianie zadań może być wplątane w poszczególne etapy planowania ognia i manewru oraz jest przekazywane za pomocą ruchomych środków łączności i komend. W ruchomych formach walki gdy planowanie zadań ogniowych będzie wykonane bezpośrednio przed terminem ich wykonania, podstawowym sposobem stawiania zadań są komendy ogniowe.

d/ Organizacja działania OPpanc pułku

OPpanc organizuje się z organicznych lub przydzielonych do pułku środków ppanc /dział, PPK i czołgów/.

Pododdziały do zorganizowania OPpanc wyznacza dca pułku na podstawie propozycji szefa artylerii, który również organizuje jego działania. Skład OPpanc jest uzależniony od:

- a/ zadania i miejsca pułku w ugrupowaniu dywizji;
- b/ stopnia zagrożenia pancernego /przypuszczalnej ilości czołgów w ugrupowaniu npla/;
- c/ posiadanej ilości i rodzaju środków ppanc w pułku;
- d/ charakteru terenu.

Zadaniem OPpanc w natarciu pułku jest:

1. Odpiernanie kontratakujących czołgów npla;
2. Oszłona skrzydeł i styków pododdziałów pułku;
3. Oszłona wprowadzanego do walki drugiego rzutu pułku;
4. Oszłona wyłomów dokonanych w naszym ugrupowaniu uderzeniami jądrowymi npla;
5. Umocnienie osiągniętych rubieży /obiektów/.

OPpanc pułku rozmieszcza się na podstawach wyjściowych do natarcia w rejonie ześrodkowania między pierwszym a drugim rzutem /odwodem/ pułku. W okresie przygotowawczym OPpanc wzmacnia obronę ppanc pułku będąc w gotowości do odparcia możliwych ataków czołgów npla na podstawy wyjściowe. Rejon ześrodkowania OPpanc wyznacza się w terenie dogodnym do zorganizowania obrony ppanc, a jednocześnie umożliwiającym manewr w ramach podstawy wyjściowej /przy węźle dróg/. W celu wykonania powyższych zadań, OPpanc otrzymuje 2-3 kierunki działania a na każdym z nich wybiera się 1-3 rubieże rozwinięcia i drogi manewru, które przygotowuje się z awansu. Rubieże rozwinięcia OPpanc można wyznaczać od głębokości ugrupowania drugich rzutów /odwodów/ batalionów pierwszego rzutu pułku do rejonu ześrodkowania OPpanc.

OPpanc pułku w składzie baterii ppanc pułku rozwija się na rubieży rozwinięcia o szerokości 1,5 -2,0 km i głębokości 500-1000 m, a bateria dział ppanc - o szerokości 500-600 m i głębokości 100-300 m. Rozmieszczenie OPpanc na rubieży rozwinięcia może być następujące:

w linię, kątem naprzód /w tył/ i schodami w prawo/w lewo/. Rozmieszczając poszczególne środki na rubieży rozwinięcia należy mieć na uwadze współdziałanie dział ppanc i FPK.

We wszystkich wypadkach należy dążyć do głębokiego ugrupowania środków ppanc na rubieży rozwinięcia. Ugrupowanie OPpanc na rubieży rozwinięcia powinno umożliwiać zwalczanie czołgów kontratakujących na jego skrzydła /oskrzydających go lub obchodzących/ a nawet walkę w okrążeniu. Z tego też powodu celem jest wybierać rubieże rozwinięcia OPpanc w ugrupowaniu pododdziałów pułku działających na tym kierunku.

PO decyduje OPpanc i decyduje pododdziałów wyznacza się w rejonach SO i w miejscach zapewniających dogodne warunki obserwacji działania czołgów npla i kierowania ogniem przy ich zwalczaniu. W celu uprzedzenia pododdziałów o pojawieniu się czołgów npla organizuje się posterunki obserwacyjne wykorzystując do tego celu drużyny dowodzenia.

W celu zapewnienia skutecznego działania pododdziałów OPpanc, powinny one zająć nakazaną rubież rozwinięcia i osiągnąć na niej gotowość ogniową przed podejściem czołgów npla na odległość strzału bezwzględnie /skutecznego/.

O sposobie użycia OPpanc w OPN decyduje dca pułku podczas zatwierdzania propozycji użycia artylerii. W tym okresie może wykonywać zadania ogniem na wprost. Szef artylerii planuje dla OPpanc zadania ogniowe i stawia je decyduje OPpanc w terenie. Do wykonania tego zadania OPpanc zajmuje ugrupowanie bojowe na własnym przednim skraju w noc poprzedzającą natarcie lub w toku OPN.

W natarciu z podstaw wyjściowych położonych w głębi /z marszu/ OPpanc nie jest wyznaczony do strzelania na wprost w okresie OPN. W tych warunkach będzie on przesuwany się za pierwszym rzutem pułku w gotowości do odparcia ataku czołgów npla na skrzydła rozwijających się pododdziałów na rubieży wejścia do walki.

W toku natarcia OPpanc przesuwa się na kierunku zagrożenia pancernego za batalionami pierwszego rzutu w gotowości do odparcia kontrataku czołgów npla.

OPpanc przesuwają się w całości od rubieży do rubieży /od jednego rejonu pośredniego do drugiego/.

Szef artylerii planując działanie OPpanc pułku w toku natarcia wyznacza kierunek przesunięcia, pośrednie rejonu ześrodkowania, kierunki działania z nich i rubieże rozwinięcia. Pośrednie rejonu ześrodkowania wyznacza się przy marszrutach przed kolejnymi rubieżami terenowymi na których przewiduje się kontrataki czołgów npla. Ilość kierunków działania i rubieży rozwinięcia z każdego pośredniego rejonu ześrodkowania zależy od przewidywanych działań npla, warunków terenowych i sposobu realizacji zadań przez oddziały własne. W wypadku -- przewidywanego niskiego tempa natarcia i płytszego zadania pułku /szczególnie w warunkach natarcia bez użycia broni jądrowej / należy wyznaczać większą ilość kierunków działania /do trzech/ i rubieży rozwinięcia na nich /dwa - trzy na każdym kierunku/. W natarciu gdzie przewiduje się wysokie tempo działań a pułk otrzymał głębokie zadanie, wyznacza się mniejszą ilość kierunków działania i rubieży rozwinięcia a niekiedy niecelowym będzie wyznaczenie pośrednich rejonów ześrodkowania. W tym wypadku, jak również w pościgu, OPpanc pułku będzie przesuwał się za szybko działającymi pododdziałami pierwszego rzutu pułku bez zatrzymywania się w rejonach / rubieżach/, pośrednich, będąc w gotowości do rozwinięcia na kierunkach kontrataków npla.

W celu rozpoznania działań czołgów npla na kierunku zagrożenia pancerne, dróg marszu, rubieży rozwinięcia i dróg dojazdu do nich, dla OPpanc z kolejnego pośredniego rejonu ześrodkowania wysyła AGR, która po wykonaniu określonego zadania, wraca meldując wyniki rozpoznania.

Szef artylerii pułku wykonuje plan działania OPpanc na mapie podręcznej. Na podstawie planu działania OPpanc szef artylerii pułku stawia zadania dla OPpanc. Niekiedy część zadań OPpanc postawi dla pułku podczas stawiania zadań bojowych. W tym wypadku szef artylerii uzupełni zadania OPpanc szczególnymi danymi.

Po postawieniu zadań bojowych do pułku /szef artylerii/ podaje do OPpano sposób współdziałania z pododdziałami pułku, sąsiednimi pododdziałami artylerii, sygnały współdziałania i sposoby wskazywania celów.

5. ZABEZPIECZENIE BOJOWE DZIAŁAN ARTYLERII
=====

Zabezpieczenie bojowe działań artylerii jest jednym z zasadniczych przedsięwzięć szefa /dowódcy/ artylerii. Sztaby artylerii planują wszystkie przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego artylerii i kontrolują ich wykonanie.

Zabezpieczenie bojowe działań artylerii organizuje się w celu zapewnienia terminowego i zorganizowanego wejścia jej do walki, pomyślnego prowadzenia działań bojowych a także niedopuszczenia do niespodziewanego napadu npla /z ziemi i z powietrza/. Zabezpieczenie bojowe działań artylerii obejmuje: rozpoznanie artyleryjskie, zabezpieczenie strzelania, ubezpieczenie bezpośrednie i samoobronę, obronę przed bronią masowego rażenia, maskowanie oraz przeciwdziałanie radioelektroniczne. Zabezpieczenie bojowe działań jest organizowane siłami i środkami pododdziałów i oddziałów artylerii. Szef artylerii do organizacji rozpoznania artyleryjskiego i zabezpieczenia strzelań dla potrzeb artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO pułku może wykorzystać pododdziały dowodzenia artylerii przydzielonej.

Rozpoznanie artyleryjskie jest głównym elementem zabezpieczenia bojowego działań artylerii. Dostarcza ono danych o nplu i terenie. W natarciu pułku zasadniczą rolę odgrywa rozpoznanie artyleryjskie naziemne, a niekiedy mogą być wykorzystane środki artyleryjskiego rozpoznania powietrznego. Naziemne rozpoznanie artyleryjskie w pułku może być prowadzone: obserwacją z naziemnych PO, środkami rozpoznania radiotechnicznego /niekiedy dźwiękowego/, AGR, ogniom artylerii, przez przesłuchanie jeńców i zbiegów, badanie ludności cywilnej, studiowanie zdobytych dokumentów, uzbrojenia i bojowego sprzętu technicznego.

Zabezpieczenie strzelania obejmuje: przygotowanie topograficzne, meteorologiczne, balistyczne i techniczne. Przygotowanie topograficzne ma na celu zapewnienie prowadzenia dokładnego ognia artylerii oraz pracy elementów rozpoznania artyleryjskiego. Jest ono wykonywane przez pododdziały topograficzne i pododdziały artylerii.

Zadaniem przygotowania meteorologicznego jest określanie danych meteorologicznych niezbędnych do obliczania poprawek na odchyłki warunków meteorologicznych od tabelarycznych. Pododdziały artylerii i czołgów strzelających z zakrytych SO otrzymują komunikaty meteorologiczne i na ich podstawie określa się poprawki. Przygotowanie balistyczne jest organizowane przez służbę uzbrojenia oraz w pododdziałach i obejmuje ono: segregację i podział amunicji, określanie odchyłki prędkości początkowej dział i partii prochu posiadanych ładunków, odchyłki temperatury ładunków i innych właściwości balistycznych pocisków. Przygotowanie techniczne obejmuje określenie odchyłki linii celowania i różnicy kątów podniesienia.

Ubezpieczenie bezpośrednie i samoobrona ma na celu uprzedzenie pododdziałów artylerii przed niespodziewanym napadem npla a zwłaszcza jego czołgów, lotnictwa i desantów powietrznych. W tym celu organizuje się obserwację okrężną, powiadamianie i łączność oraz określa się zadania i czynności pododdziałów podczas odparcia ataku npla.

Obrona przed bronią masowego rażenia ma na celu nieopuszczenie lub maksymalne osłabienie stopnia rażenia pododdziałów artylerii bronią jądrową, chemiczną i biologiczną npla oraz zachowanie ich gotowości bojowej. Obejmuje ona zwalczanie środków masowego rażenia npla, organizację rozpoznania i powiadamiania, ochronę stanu osobowego i sprzętu /przez rozśrodkowanie, maskowanie, okresową zmianę rejonów rozmieszczenia, wykorzystanie właściwości ochronnych terenu, inżynierską rozbudowę ugrupowania/, likwidację skutków uderzeń broni masowego rażenia npla. Organizuje się ją siłami i środkami pododdziałów artylerii.

Maskowanie ma na celu ukrycie manewru i rozmieszczenie pododdziałów artylerii przed rozpoznaniem przez npla i wprowadzenia go w błąd. W tym celu pododdziały artylerii przegrupowuje się przy ograniczonej widoczności, wszystkie elementy ugrupowania bojowego maskuje się, ogranicza się przy nich wszelki ruch. Ogranicza się luby wzbrania i wstrzeżliwania, stosuje się zasady tajnego dowodzenia i ograniczenia w korzystaniu z łączności radiowej. Maskowanie sprawdza się przez obserwację z powietrza i podsłuch.

Przeciwdziałanie radioelektroniczne ma na celu wzbronienie lub ograniczenie stosowania środków radiotechnicznych przez npla. Artyleria działając w tym zakresie obezwładnia i niszczy naziemne środki radiotechniczne, radiowe i radiolinio-we npla oraz zakłóca pracę stacji radiolokacyjnych rozpoznania i kierowania ogniem artylerii npla stosując amunicję specjal-ną.

7. DZIAŁANIE ARTYLERII PUŁKU W TOKU NATARCIA

=====

Działanie artylerii pułku w natarciu rozpoczyna się od OPN. W zależności jednak od warunków przejścia pułku do natarcia, do rozpoczęcia OPN artyleria pułku będzie zwalczać / z przestrzeganiem zasad maskowania ogniowego/ środki napadu jądrowego npla, stacje radiolokacyjne oraz baterie artylerii i moździerzy npla.

Po otrzymaniu ze sztabu artylerii dywizji terminu ataku /godz. "G"/, szef /dca, sztab/ artylerii ustala czas astronomiczny układu OPN w tabeli ognia oraz podaje termin ataku doem podległych pododdziałów.

OPN rozpoczyna się na rozkaz /sygnał/ dcy dywizji /pułku/. W czasie OPN artyleria i czołgi strzelające z zakrytych SO prowadzą ogień zgodnie z tabelą ognia. Działa, czołgi i wyrzutnie PPK wyznaczone do strzelania na wprost niszczą /burzą/ przydzielone im cele.

Szef /dowódca/ artylerii pułku po podaniu sygnału do rozpoczęcia OPN, sprawdza czy wszystkie pododdziały rozpoczęły strzelanie. Następnie obserwuje wyniki ognia podległych

pododdziałów, działanie wojsk własnych i npla oraz w razie potrzeby stawia dodatkowe zadania ogniowe. O wynikach ognia melduje się do pułku i do artylerii dywizji.

CWN rozpoczyna się od chwili wyruszenia piechoty i czołgów z podstawy wyjściowej /linii rozwinięcia/. Sygnał /rozkaz/ na rozpoczęcie CWN może dać dowódca dywizji lub pułku a w natarciu na oddzielnych kierunkach - dowódca batalionu.

Z chwilą wyruszenia piechoty i czołgów do ataku środki strzelające na wprost prowadzą ogień do celów na przednim skraju obrony npla wykorzystując luki w ugrupowaniu własnych wojsk. Artyleria i czołgi strzelające z zakrytych SO w tym czasie prowadzą ogień do celów położonych bezpośrednio przed frontem nacierających pododdziałów.

Po podejściu nacierających pododdziałów na odległość pasa bezpieczeństwa, dowódcy batalionów podają sygnał przeniesienia ognia, Sygnał ten przejmują bezpośrednio do tych pododdziałów, które wspierają atak.

Szef /dowódca/ artylerii obserwuje położenie i działanie atakujących pododdziałów i pododdziałów npla oraz kontroluje odbieranie sygnałów i wykonanie przeniesienia ognia, planuje dodatkowe zadania i kieruje ogniem podległych pododdziałów.

Z chwilą rozpoczęcia ataku artyleria towarzysząca działa w ugrupowaniu bojowym kompanii i ogniem z doraźnie zajmowanych SO wspiera atakujące pododdziały. Plutony moździerzy wykonują zadania stawiane przez dowódcę wspieranego pododdziału.

Po przełamaniu czołowej rubieży obrony npla, szef /dowódca/ artylerii za zezwoleniem dowódcy pułku podaje sygnał na przesunięcie części lub całości artylerii wzmocnienia na nowe SO. Zmiana PO /SD/ artylerii odbywa się jednocześnie ze zmianą PO /SD/ dowódców wspieranych pododdziałów i pułku.

Oppano pułku przesuwa się w toku natarcia między pierwszym a drugim rzutem na skrzydle najbardziej zagrożonym kontratakami czołgów npla, w gotowości do rozwinięcia i wykonania nakazanych zadań. W toku walki dowodzi nim szef artylerii w/g wytycznych dowódcy pułku.

Po zastosowaniu przez npla bmar w toku natarcia na nacierające pododdziały pułku, szef /dowódcą/ artylerii odtwarza, naruszony system dowodzenia, ustala położenie i stan podległych pododdziałów a w miarę potrzeby organizuje likwidację skutków tych uderzeń oraz udokładnia zadania ogniowe artylerii i sposób współdziałania.

W toku natarcia szef /dowódcą/ artylerii centralizuje kierowanie ogniem artylerii tylko na kierunku głównego wysiłku i w zasadniczych okresach walki, tj. podczas umacniania zdobytych ważnych rubieży, wprowadzenia do walki drugiego rzutu pułku, odparcia kontrataku npla, w toku boju spotkaniowego, podczas pokonywania rubieży obronnych npla z marszu, forsowania przeszkód wodnych, ogniowego przygotowania i wsparcia lądowania oraz walki taktycznych desantów powietrznych.

W celu umocnienia ważnych pod względem taktycznym rubieży /obiektów/ wysuwa się na nie oprócz artylerii towarzyszącej również OPpanc i baterie ze składu artylerii wzmocnienia, które zajmują odkryte SO, przygotowując się do odparcia kontrataków ozołgów npla. Pozostała część artylerii wzmocnienia przygotowuje na tych kierunkach ogień z zakrytych SO.

W osłonie wprowadzenia do walki drugiego rzutu pułku bierze udział z zasady całość artylerii wzmocnienia oraz działająca na tym kierunku artyleria towarzysząca. Artyleria pułku obezwładnia siły żywe i środki ogniowe przed frontem i na skrzydłach rubieży wprowadzenia oraz plutony moździerzy npla. Czas trwania nawały ogniowej poprzedzającej wprowadzenie do walki drugiego rzutu pułku powinien zapewnić osłonę jego podejścia i rozwinięcia na rubieży wejścia do walki a jednocześnie skutecznie obezwładnić siły żywe i środki ogniowe na rubieży ataku. Wsparcie natarcia drugiego rzutu, po wprowadzeniu go do walki, jest wykonywane przez artylerię organiczną i wyznaczony pododdział artylerii wzmocnienia a w razie potrzeby również przez pozostałą artylerię będącą w dyspozycji dcy pułku.

Podczas odpierania kontrataku npla, na zagrożonym kierunku zesrodkowuje się ogniem artylerii wzmocnienia, rozwija Oppanc a niekiedy do strzelania na wprost wykorzystuje się baterie ze składu artylerii dyspozycyjnej. Artyleria wzmocnienia zwalcza podchodzące kolumny piechoty i czołgów npla oraz na rubieżach rozwinięcia do kontrataku. Z chwilą rozpoczęcia kontrataku npla, artyleria wzmocnienia odgradza SOZ jego piechotę od czołgów, które są niszczone ogniem na wprost artylerii towarzyszącej, Oppanc i wydzielonych baterii artylerii wzmocnienia.

Z chwilą nawiązania boju spotkaniowego, który charakteryzuje się gwałtownymi zmianami sytuacji, artyleria pułku w celu zyskania na czasie i uprzedzenia npla w otwarciu ognia, rozwija się wcześniej od piechoty i czołgów, na większych odległościach strzelania i nie zwracając uwagi na dogodność SO. W tym czasie pododdziały artylerii będą wykonywać zadania ogniowe przed frontem wspieranych pododdziałów na żądanie ich dowódców i z własnej inicjatywy. W toku boju spotkaniowego szef /dowódca/ artylerii centralizuje kierowanie ogniem. Na kierunek zagrożenia pancernego przesuwa się Oppanc pułku.

Podczas przełamywania kolejnych rubieży obronnych npla z marszu, artyleria zajmuje SO na granicznych nawet odległościach strzelania, zwalczając moździerze osłania podjęcie i rozwinięcie wspieranych pododdziałów oraz obezwładnia npla na rubieży ataku. Wsparcie natarcia w toku przełamywania tej rubieży jest wykonywane ogniem z obserwacji pojedynczych baterii.

Forsowanie przeszkód wodnych przez pododdziały pułku powinno odbywać się z zasady z marszu. Aby umożliwić wykonanie tego zadania, do czasu podjęcia wspieranych pododdziałów do przeszkody wodnej, powinny być obezwładnione wszystkie cele rozmieszczone nad linią brzegową npla lub podchodzące kolumny npla zdążające do obsadzenia przeszkody wodnej. W tym celu artyleria wzmocnienia musi być rozwinięta zawczasu i na większych odległościach. Działa i wyrzutnie PPK towarzyszące rozwijają się nad linią brzegową niszcząc ogniem na wprost wszystkie środki ogniowe npla rozmieszczone na przeciwległym brzegu.

- Pokonanie przeszkody wodnej przez wspierane pododdziały powinno być dokonane pod przykryciem ognia artylerii z zakrytych SO i na wprost; część organów dowodzenia artylerii i lekkie działa towarzyszące powinny pokonywać przeszkodę wodną razem z wspieranymi pododdziałami.

Ochrona lądowania i wsparcie walki taktycznego desantu powietrznego przez artylerię pułku może być organizowane gdy jest on wysadzany na kierunku natarcia pułku i na małej głębokości. W tym celu artyleria pułku główny wysiłek skupia na zwalczaniu środków OPL npla na kierunku przelotu desantu i na jego skrzydłach, obezwładnieniu npla w rejonie lądowania oraz wsparciu walki desantu /gdy rejon desantowania jest w zasięgu ognia/. Oprócz tego artyleria skutecznym wsparciem umożliwia szybkie podejście nacierających pododdziałów pułku do rejonu desantowania.

Załączniki:

1. Ugrupowanie artylerii pułku w natarciu;
2. Zadania artylerii pułku w ogniowym przygotowaniu natarcia;
3. Zadania artylerii pułku w ogniowym wsparciu natarcia;
4. Plan działania Opano pułku w natarciu.

OPRACOWAŁ

ST.ASYSTENT KATEDRY TAKTYKI
WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

ppłk dypl. mgr R. W E L C

Wydrukowano w 100 egz.

Egz. nr 1-100 E. Tajna

Wyk: ppłk Welc

Druk: S.Cz.

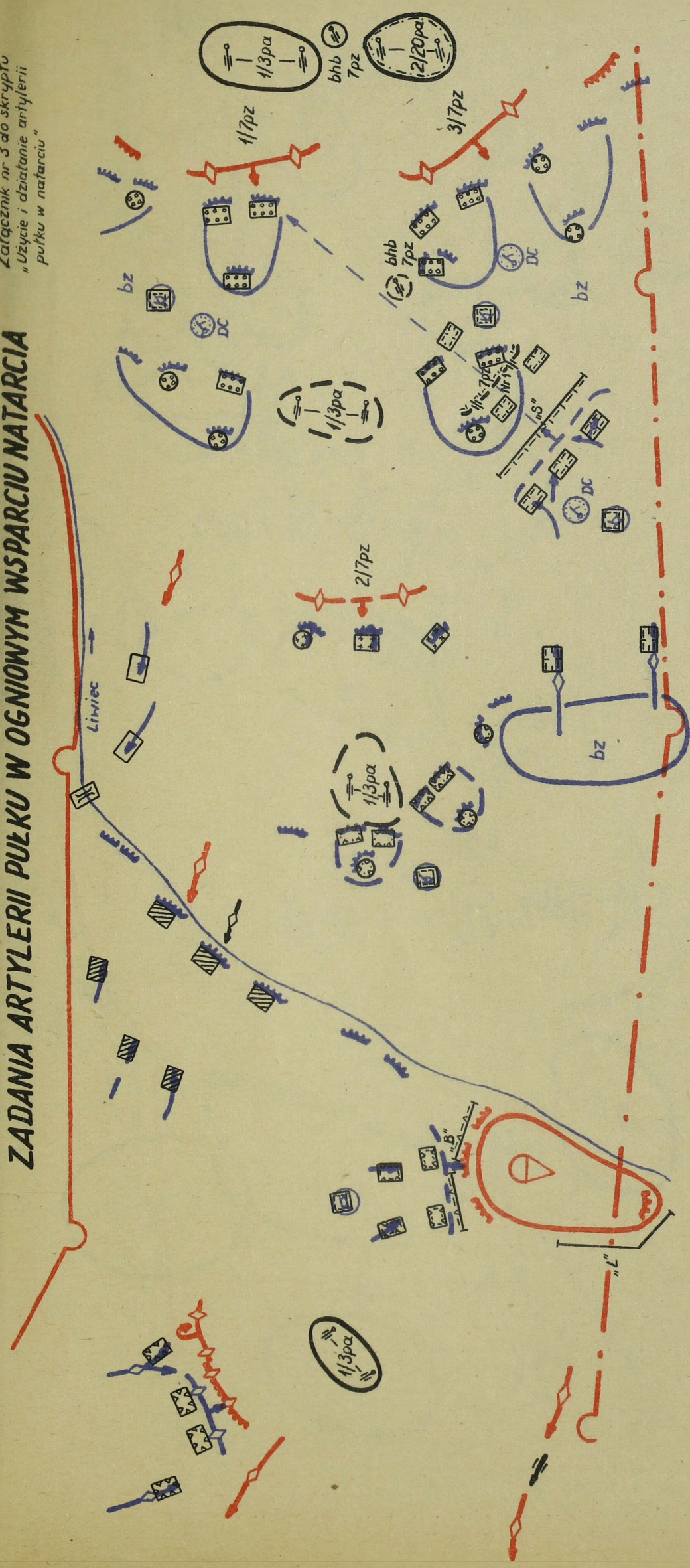
Nr. ks. 03322/WW.

ZADANIA ARTYLERII PUŁKU W OGNIOWYM WSPARCIU NATARCIA

Załącznik nr 3 do skryptu
"Użycie i działanie artylerii
pułku w natarciu"

Legenda

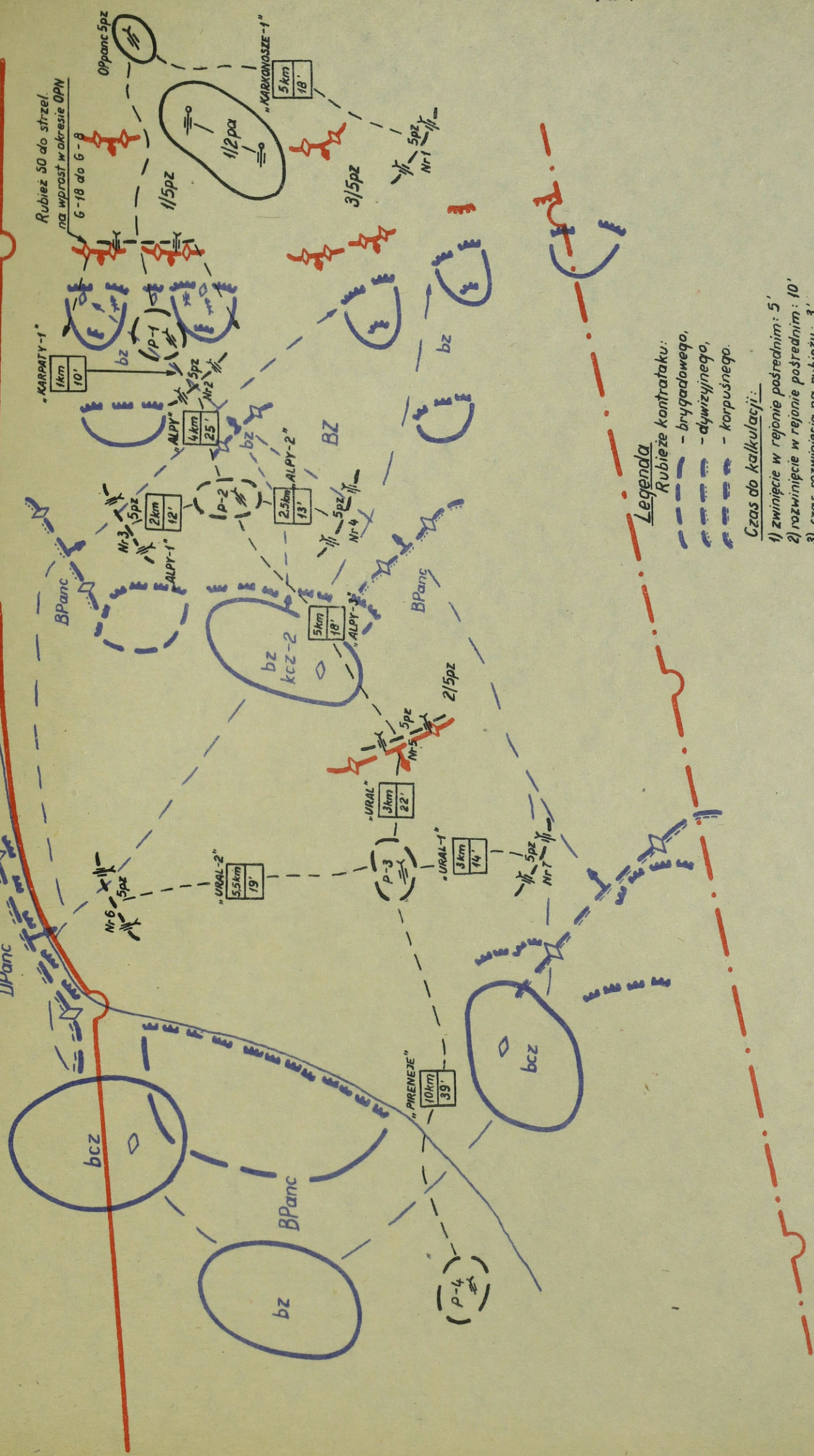
Wykonywane zadania w OWN:

- zwalczanie taktycznych środków napadu jądrowego npla
- wsparcie ataku pododdziałów przelatujących I pozycję obrony npla
- zwalczanie moździerzy i udział w zwalczaniu artylerii npla
- odparcie kontrataku odwodów npla
- wsparcie prowadzonego do walki II rzutu pułku
- obezwładnianie odchodzących pododdziałów npla
- wsparcie pododdziałów pułku przelatujących kolejne rubieże obronne npla

- stworzenie warunków forsowania przeszkody wodnej z marszu
- osłona przelotu, lądowania i walki taktycznego desantu powietrznego
- działanie artylerii w boju spotkaniowym
- działanie artylerii w pościgu
- SO artylerii wsparcia

PLAN DZIAŁANIA OPPANC PUŁKU W NATARCIU

Załącznik nr 4 do skryptu
"Użycie i działanie artylerii
pułku w natarciu"

Legenda
 Rubieże kontrataku:
 - brygadowego,
 - dywizyjnego,
 - korpusnego.

- Czas do kalkucacji:**
- 1) zwinięcie w rejonie pośrednim: 5'
  - 2) rozwinięcie w rejonie pośrednim: 10'
  - 3) czas rozwinięcia na rubieży: 3'
  - 4) szybkość marszu między rejonami ześrodkowania: 25 km/godz. (1 km/24 min.)
 " " na rubież rozwinięcia: 30 km/godz. (1 km/2 min.)